

**GLOSSA LAUDATÒRIA DE LA PERSONA  
DE SALVADOR FERRÉ I ANDREU, PINTOR,  
AMB MOTIU DEL SEU NOMENAMENT  
COM A FILL PREDILECTE D'ALTAFULLA**

*Joan Carnicer Torrent*

*diumenge de rams, 5 d'abril del 2009  
hort del rector*

quan vaig decidir quedar-me a reus, vaig demanar-li una animalada al salvador. i em va complaure. des d'aleshores, un mural sobre fusta, de més de 5 metres de llarg i una alçada que va del metre i mig als dos, cobreix un pany de paret blanc de la terrassa. és un jardí frondós, amb mimosa, xiprer i atzavara, un estany i flors de colors vius. una tanca baixa invita a ser oberta per acostar-se a la platja, propera.

és un jardí que m'embolcalla cada dia de la meua vida de forma conscient. i jo em sento integrat en aquest tros de natura recollit i exhuberant.

ve't aquí, doncs, salvador, una de les raons per les què he acceptat l'ofertament d'estar aquí avui: en tant que amic entranyable. l'altra és perquè m'ho ha demanat el fontxo, però no en tant que regidor de cultura, sinó també com amic; aquella mena de germà de l'ànima amb el què ara et fas molt, ara et llances la caballeria. t'admiro en una cosa i et maleeixes en una altra. ...però sempre queda parís: les velles complicitats.

gràcies a tots dos per compartir amistat i bocins de vida. i per aquesta confiança que em mostreu.

i gràcies també –evidentment– a tots vosaltres, amigues i amics aquí presents (cadascú amic dels seus amics), que heu vingut a acompanyar el salvador en un dia emotiu i entranyable per a tots plegats.

...i naturalment, per a tu, el primer, vadó.

nen!, ja saps què vol dir, això de “fill predilecte”? la primera part entenc que sí. no et podien fer fill adoptiu perquè ja ets d’altafulla; i no d’ara, que ve de lluny, de cap allà el 1931. per tant, si et volien fer alguna cosa, havia de ser “predilecte”, perquè sant encara no toca, i de màrtir no ho has estat... (...ja sento que mastegues una frase característica teva: “au, vinga, va!..., vés a fer punyetes...”).

bé, salvador, ja saps:

cadascú segueix el seu propi protocol, i el meu potser no té massa a veure –en la forma– amb els protocols a l’ús. paciència.

per tant, insisteixo: hauries de saber què vol dir exactament això de “predilecte”, a lo millor no t’interessa, i encara series a temps d’engegar-nos i renunciar-hi.

mira, el coromines, a l’“etimològic i complementari”, si busques la paraula només hi trobaràs: “V (que vol dir “veure”) elegir”. bé, doncs te’n vas a “elegir” i tampoc t’explica res. et diu: “V llegir”. anem a un altre volum –i ja en van tres!– i veiem amb sorpresa com coromines dedica 540 línies a l’entrada “llegir”. espigolarem, que tampoc no es tracta de perdre-hi la vista.

“llegir, del llatí LEGERE, collir, recollir, escollir, triar...”, i com que tots som instruïts, ja sabem des de qui sap quan que de “triar” vindria “destriar”. i destriar les lletres esdevindria l’acció de llegir. vés si en sabem, de coses! podríem furgar més, però com a pinzellada d’erudició ja està bé.

si has estat atent, salvador, ja t’haurà quedat clar lo de “predilecte”, oi?: ets –i avui se’t vol reconèixer públicament i impúdicament– com un “fill escollit d’altafulla”. ...continuem?

i..., saps per què se t’ha escollit? per l’efecte mirall, senzillament: perquè tu t’has escollit abans. si t’escullen és perquè et singularitzen. i ningú no pot singularitzar-te si tu no ho has fet abans, no et sembla? tu has estat qui ha decidit qui vol ser i què vol ser; però qui per sobre de tot. i qui és “jo mateix”; i un no sap qui és ell mateix si no se’n dóna l’oportunitat. (estic segur que tu no ho has elucubrat amb aquestes paraules, però sí que ho has viscut més o menys així).

tu vas decidir que volies ser tu. i vas apostar per ser-ho. et vas anar creant, a base de confiar en tu mateix (versió laica i/o espiritual del “Déu proveirà” cristià) i seguir els teus impulsos.. amb alts i amb baixos, que això és tan inevitable com comprensible en les persones creadores, en les ànimes sensibles. és el resultat de voler viure amb passió que mou a les persones vitals. a allò que tu ets: una ànima inquieta i guerrera.

hi ha gent a la que no li passa mai res d’especial, ni bo ni dolent, ni per bé ni per mal. la seva vida és lineal; no patiran per massa coses, però tampoc en viuran cap amb intensitat, tindran poques novetats. tal vegada no s’han aturat a pensar que, si no els passa res, potser és perquè no s’ho busquen, no ho propicien.

aquest no és el teu cas, fill predilecte: tu ho has buscat, tu t'ho has fet venir: i tu t'ho has trobat. has volgut saber qui erès, què portaves dins, i això només es pot fer vivint, experimentant; mai des del pensament que tot ho vol controlar. el pensament és útil per a d'altres coses; per a viure i ser un, no; més aviat fa nosa. (ep!, una cosa és el pensament i una altra el cervell; no confonguem). per tant, només cal escoltar-se, connectar amb un mateix i deixar-se anar, sense premeditació. a partir d'aquí sorgeix l'autèntic acte creatiu, per espontani, per veraç, per impensat. i tu, com ho devies veure fàcil, t'hi vas atrevir. ...una mica agosarat sí que ho ets...

està clar que la pràctica fomenta l'ofici. però quan l'aprenentatge acadèmic s'ha interioritzat, i emigra a les golfes del subconscient, queda lliure el conscient: l'espontaneïtat, la frescor, la vitalitat de cada moment. tu, això, ho has aconseguit, paio!, i per això transmits l'emoció que sents. tu no intel·lectualitzes la teva obra. les teves teles són vivencials, ja siguin melancòliques, bucòliques, exhuberants, costumistes, plàcides, d'unció religiosa...

totes elles són tu. cadascuna és una peça de tu, del puzzle de la teva essència, de la teva ànima. és allò que et motiva, que t'atrau, que t'embadaleix, et commou, et trasbalsa, et corprèn, t'admira, t'emociona...: t'arriba...

tots i cadascun de nosaltres som moltes coses, en potència. uns ho saben, altres no; i el que ho sap –i això no ve donat per ciència infusa- sempre pot aprofundir i ampliar el ventall: atényer els múltiples “jo” possibles. i crec que tu ho has fet.

vas prendre consciència del teu impuls als cinc anys, quan uns reis tan generosos com inesperats et van portar una caixa d'aquarel·les; et devia impactar tant que, setanta anys després, encara hi connectes, sentint la mateixa emoció que vas viure aleshores. de fet, la teva vitalitat bé podria ser fruit d'aquest no haver matat el nen que tots portem dintre, sinó, ben al contrari, haver-lo alimentat.

i aquell nen, pocs anys després, s'entossudí a estudiar belles arts, anant cada dia a tarragona en bicicleta, amb sol, amb fred o amb pluja (anys més tard, l'albert de janes i d'altres, t'emularien). aquell adolescent s'enfrontà també al pare, perquè no volia plantar cols, volia pintar; i perquè el pare deia que era ofici de ganduls, ser pintor. al capdavall, va sortir-se amb la seva, i aquí està avui, fet un pintor viscut; lliurat a la pulsio, a la passió de les què n'ha fet vida.

...després vindria parís, on vas fer de professor; no sé on d'alemanya, tossa, porto christo... ...llocs que t'han begut la vida.

però aquest és el teu periple vital –una vida compartida amb la jacqueline, amb la que parles un francès que fa pena..., però ella és benèvola, a banda de sensible i intel·ligent-. i crec que tu creus que això no interessa ningú. ets humil i discret, encara que t'expressis amb vehemència.

salvador..., no sé com dir-t'ho, però suposo que a aquestes alçades ja hauràs captat que no penso parlar de la teva pintura. qui vulgui, que se la miri;

som molts els que la disfrutem, i és sobrer. això, una; l'altra: jo no soc crític d'art, i et faria un flac favor. a banda que avui no s'homenatja la teva pintura; se t'homenatja a tu. per tant, crec de rigor que cal parlar més de tu que de la teva vida i la teva obra.

un dia em vas fer així com una mitja confessió, que per a una persona de la teva generació, i a més home, ja és molt. i com que aquesta és una glossa pública i impúdica –com ja he avisat– la repetiré ara aquí, “pa que lo sepa toas paña”: em vas dir que, en el fons, el que t'agradaria és que, en contemplar les teves teles, la gent admirés la bellesa. lluny de tota vanitat, interpreto que vol dir que és el que tu intentes transmetre: allò que la teva mirada copsa com a bell, l'imant que a tu t'ha atrapat i que plasmes sobre tela o fusta.

en dir-ho, em va semblar notar –a banda del desig de voler comunicar cap enfora– un lleuger deix de tristesa. podria semblar una necessitat de reconeixement, del què sé que gaudeixes, però també aquell sentiment compartit amb l'escriptor, que no sap de quina manera l'ha viscut cada lector. i si anem més enllà, podria ser una peça del puzzle. entenent que la bellesa a admirar siguin, en part, certs paisatges d'altafulla, quan tu crees, a vegades –o sovint– també recrees, introduint en el paisatge de la teva tela elements que existeixen en el teu record. i si no és cap element concret constatable, és l'aire amb el què la impregnes. i sents nostàlgia d'una altafulla que s'ha mort, que s'ha metamorfosejat, que s'ha esborrat. però com a bon guerrer, això no fa que t'arrossis i et quedis a casa lamentant-te. la realitat és la que és, i ni tu ni jo no la podem canviar ara i aquí –i havent-hi tantes autoritats, encara menys. però la bellesa segueix existint; davant teu, allà on fixes la nineta. perquè la bellesa està en la mirada, en els ulls que miren, no en l'objecte contemplat (sinó, no s'entendria que hi hagués ulls que s'enamoressin de lleganyes...). ...i ens fas partíceps tant del teu enyor com d'allò enyorat.

gràcies, salvador, per reviure'ns una altafulla idíl·lica; i gràcies, també, entre altres coses, per deixar constància en la teva obra del batec popular del teu poble. la teva és una tasca de cronista aplicat: els castellers, els armats, els portants de la creu, els capgrossos, esmorzars de l'arengada, fira d'artesans, festa de l'olla, havaneres, viacrucis a sant antoni, camí de la creu, dimarts de pasqua a l'ermita, diables, processons de divendres sant, rams... d'això sol, se'n podria fer un bon llibre (i com que tu ets de missa afegiré: “el que tenga oídos para oír, que oiga”). (i ho dic en castellà perquè nostre senyor parlava en cristià –segons diuen–, oi?).

la teva és una vida generosa, i altafulla s'ha vist exalçada i enaltida pels teus pinzells. però per sobre de tot, salvador, gràcies per ser com ets, per haver lluitat per ser tu. tu hi has guanyat i d'altres ens n'hem beneficiat. i, en allò personal, gràcies per poder parlar de tu sense demanar-te permís, arriscant-te a imprecisions i espifiades.

no, no deixis anar la llagrimeta, que encara no toca, però vés-te preparant (“au, vés a fer punyetes...!”).

ara estem aquí, tots juntets. d'aquí a poques hores, cadascú serà a casa seva. jo, probablement, prendré un te abans de fer una capcinada. si miro cap a la dreta, darrera dels finestrals, la mola de colldejou començarà a posar-se coqueta, perquè el sol aviat li vindrà a fer pessigolles a l'esquena. si miro a l'esquerra, un jardí amb nenúfars, bojacs, mimosa, joncs i glicínies m'embolcallarà. qui ha dit que existeix la distància?